
PASSEND ONDERWIJS

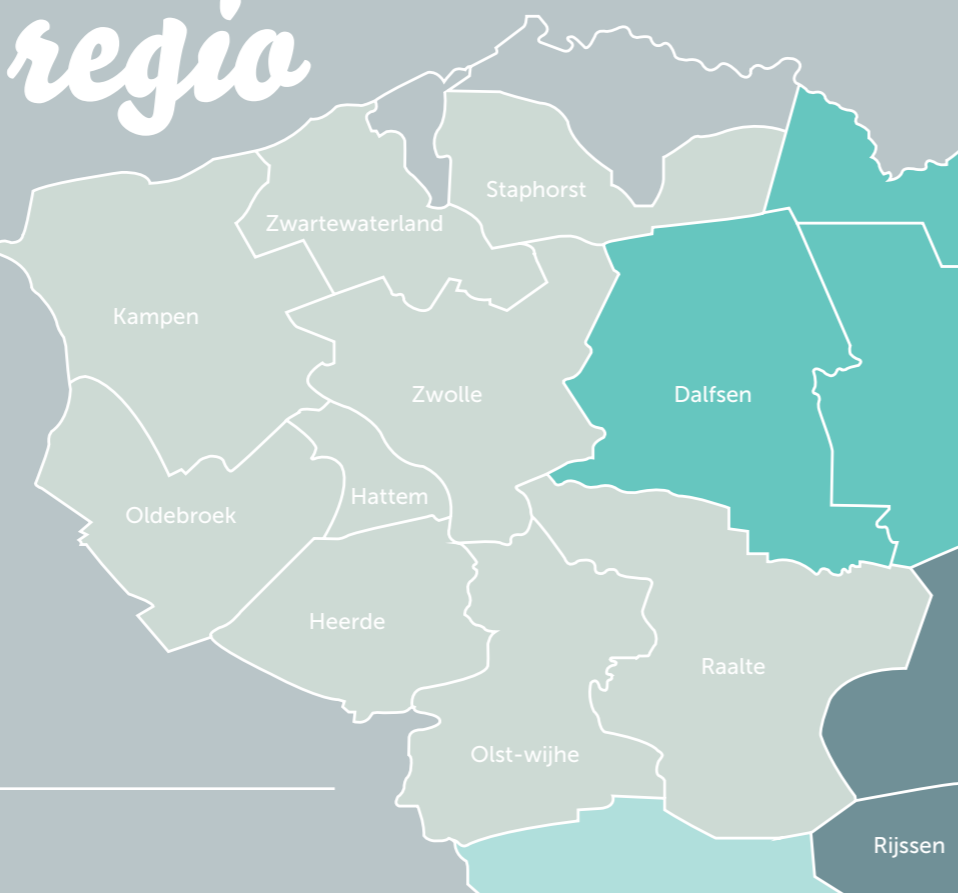
Het kind op zijn plek

Samenwerkingsverband (SWV) 23-05

PASSEND ONDERWIJS in jouw regio

Deze informatiegids over passend onderwijs wordt leerkrachten en ouders aangeboden door het Samenwerkingsverband 23-05. In dit boekje lees je over Esther en een paar van haar klasgenoten. Esther en de andere kinderen staan symbool voor de leerlingen/kinderen waarmee jij als leerkracht of ouder te maken kunt hebben.

Esther

Esther is 3 jaar en 8 maanden. Een vrolijk kind en ze is niet te vermoeien. Alleen, soms is ze zo druk, dat haar ouders zich afvragen of het hoort bij de leeftijd of dat er misschien 'iets met haar is'.

Dan gooit ze met zand naar andere kinderen of scheurt ze met haar fietsje over het plein zonder op anderen te letten. Zou ze wel terecht kunnen op een reguliere basisschool in de wijk?

De peuterspeelzaal waar ze het afgelopen jaar met veel plezier naartoe is geweest, heeft haar ouders uitgenodigd voor een voortgangsgesprek. In het gesprek kan de leidster van de peuterspeelzaal de zorgen van de ouders wegnemen; Esther blijkt geen kind voor een 'stempel'. Ja, ze is druk, maar met de juiste (extra) begeleiding kan ze gewoon naar de basisschool om de hoek.

In Groep 1 en 2 zit Esther in de klas bij meester Tom. Een paar uur per week doet ze niet mee met het klassikale programma, maar gaat ze samen met een paar kinderen van andere basisscholen in de stad naar de gymzaal. Daar oefenen ze onder begeleiding van een psychomotorisch therapeut met het beheersen van hun energie en het meedoen in een groep.

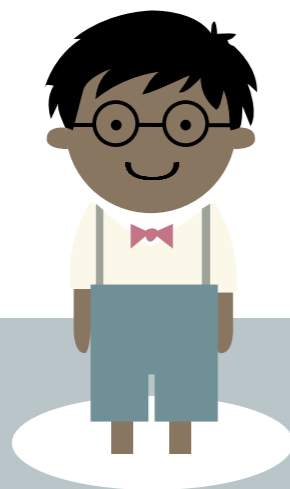
Meester Tom (Groep 2) over Esther:

'Ik zie twee kanten aan de medaille. Natuurlijk is Esther druk en vraagt ze meer aandacht, maar haar enthousiasme en creativiteit wegen daar zeker tegenop.'

Even voorstellen...

ESTHER

SERHAN

MARIEKE

JOHNNY

PASSEND ONDERWIJS

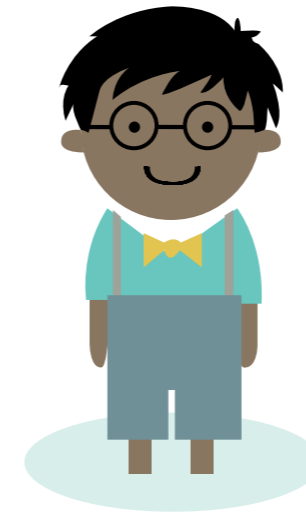
Regulier onderwijs als het kan, speciaal als het moet. Dat is het uitgangspunt van 'passend onderwijs', dat per 1 augustus 2014 in Nederland wordt ingevoerd. Voorheen werden te veel kinderen met een bijzondere ondersteuningsvraag op een andere, speciale school geplaatst, nu komt die speciale leeromgeving – als het maar even kan - naar hen toe. Zo houden we kinderen op de juiste plek en zo veel mogelijk in hun eigen buurt.

'Rugzakjes' zijn er niet meer. In plaats daarvan wordt een arrangement op maat gemaakt. Daarmee wordt de financiering gericht ingezet, aansluitend op de ondersteuningsvraag van het kind. Als het kan ook met minder bureaucratie en tegen

lagere kosten. Het organiseren van de extra ondersteuning is de plicht van de school (formeel: het schoolbestuur). Uiteraard worden de ouders daarbij betrokken. Passend onderwijs is flexibeler en afgestemd op de behoefte van het kind. Bovendien is het dankzij het maatwerk en overleg met de gemeente makkelijker om onderwijs en jeugdzorg op elkaar af te stemmen. Leerkrachten, ouders en schoolmaatschappelijk werk kijken samen wat het kind nodig heeft om de basisschool met optimaal resultaat te doorlopen. Ook werken scholen onderling samen, zodat kennis en expertise worden gedeeld.

SWV in cijfers

6 DEELREGIO'S
9 GEMEENTEN
32 SCHOOLBESTUREN
164 SCHOLEN

Serhan

Vier jaar later, in Groep 6, gaat het prima met Esther. Ze bruist nog altijd van de energie, maar weet daar nu goed mee om te gaan. Ze heeft geen extra begeleiding meer nodig en behaalt prima resultaten. Haar klasgenoot Serhan echter, vraagt flink wat aandacht.

Hij zit achterstevoren, houdt andere kinderen van hun werk af en praat door de leraar heen wanneer die iets uitlegt aan de klas. Tot en met Groep 5 was Serhan eigenlijk altijd een 'voorbeeldleerling' geweest. Rustig en oplettend met een rapport om over naar huis te schrijven.

Juffrouw Nanda vermoedt dat Serhan zich verveelt, want hoewel hij zich momenteel niet voorbeeldig gedraagt, schudt hij de oplossingen van rekensommen zo uit zijn mouw. Waarschijnlijk is hij meer dan gemiddeld begaafd.

Uit een gesprek met de ouders van Serhan, die hem tweetaalig hebben opgevoed, blijkt dat hij thuis Turkse boeken leest die aansluiten op het niveau van een schoolverlater. Samen stellen ze een ontwikkelingsperspectief (OPP) op. Ze besluiten om Serhan met rekenen en taal, de vakken waar hij zich het meest bij verveelt, extra stof aan te bieden. Maandelijks komt er vanuit het expertisecentrum van de deelregio een onderwijs-ondersteuner naar school om met Serhan en juffrouw Nanda

te bespreken hoe het gaat en te peilen op welk niveau hij weer nieuwe stof aangereikt kan krijgen.

Omdat de extra stof goed aanslaat, krijgt Serhan van de onderwijs-ondersteuner ook boekjes om Engels te leren en mag hij maandelijks een middag naar Pythagoras, een project waar bovenbouwers die bovengemiddeld handig zijn met cijfers, samen wiskundesommen oplossen.

Juffrouw Nanda over Serhan:

"Nu hij uitdagendere stof krijgt, kan hij zich verstandelijk in een hoger tempo ontwikkelen, terwijl hij nog gewoon tussen zijn leeftijdsgenootjes zit."

SAMENWERKINGSVERBAND (SWV)

Het regionale Samenwerkingsverband (SWV) 23-05 ondersteunt – via de 6 deelregio's – scholen bij de invoering van passend onderwijs in het gebied van Kampen tot en met Raalte en van Zwartewaterland tot en met Olst-Wijhe. Alle basisscholen, inclusief het speciaal onderwijs, maken deel uit van het SWV.

Het SWV is verantwoordelijk voor de bekostiging van de ondersteuning en de verdeling van de middelen. Het budget dat een SWV krijgt toebedeeld, baseert de overheid op het aantal leerlingen in de regio. SWV 23-05 streeft ernaar

om met de beperktere financiële middelen toch de onderwijs-ondersteuning zo goed mogelijk te regelen.

Leerkrachten, schooldirecties en schoolbesturen leggen verantwoording af aan het SWV. Daarbij zijn drie aspecten essentieel:

1. of het kind onderwijs krijgt op de voor hem beste plek,
2. of het geld daadwerkelijk wordt besteed aan ondersteuning en
3. of het proces goed verloopt en er bijvoorbeeld geen wachtlijsten en thuiszitters zijn.

EXPERTISECENTRUM

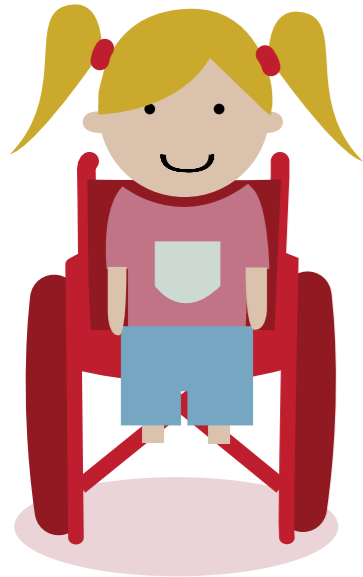
Vrijwel iedere deelregio binnen het SWV heeft een expertisecentrum. Daarin zitten experts die scholen adviseren over de mogelijkheden voor extra ondersteuning. Een deel van deze experts is zelf ook inzetbaar op de scholen, bijvoorbeeld een orthopedagoog.

ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF (OPP)

Het ontwikkelingsperspectief (OPP) is een document dat de school in overleg met de ouders vaststelt voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben en/of een aangepast onderwijsprogramma volgen. Bijvoorbeeld omdat het kind

moeite heeft met leren, fysieke belemmeringen heeft of juist zijn klasgenoten voor is in zijn ontwikkeling. Het ontwikkelingsperspectief kijkt naar de ontwikkelingsmogelijkheden van een leerling op lange termijn. Er wordt gekeken naar de doelen aan het einde van de schoolloopbaan, om vervolgens na te gaan wat er nodig is om die doelen te bereiken.

Het ontwikkelingsperspectief wordt opgesteld door de school. Ouders krijgen instemmingsrecht over het 'handelingsgedeelte' (het gedeelte waarin de concrete doelstellingen en aanpakken staan) van het OPP.

Marieke

Marieke is een spontaan meisje van 10 jaar. Samen met haar moeder is ze net naar de stad verhuisd en ze blijken op een steenworpafstand van Esther te wonen. Marieke is geboren met spina bifida, ook wel open rug genoemd.

Aan het begin van de zomervakantie ontmoeten de ouders van Esther op het terras in het stadscentrum Marieke en haar moeder. Marieke is een spontaan meisje van 10 jaar. Samen met haar moeder is ze net naar de stad verhuisd en ze blijken op een steenworpafstand van Esther te wonen. Het klikt tussen de meisjes en Esther vraagt enthousiast of haar nieuwe vriendin na de zomer toevallig bij haar in de klas komt? Dat zit er niet in, want Marieke is geboren met spina bifida, ook wel open rug genoemd. Hoewel ze nu een sterke jonge meid is, is ze nog wel afhankelijk van haar rolstoel. Op de school van Esther, die is gevestigd in een historisch pand, zijn te veel hoogteverschillen en drempels, waardoor Marieke zich niet makkelijk zou kunnen verplaatsen.

Marieke is aangenomen op een school in een aangrenzende wijk. Weliswaar iets verder van huis dan de school van Esther,

maar nog altijd zo dichtbij dat ze er zelfstandig naartoe kan. Een enorme verbetering ten opzichte van vroeger, toen ze nog ergens anders woonde. Daar ging ze met een busje naar een school voor kinderen met een lichamelijke beperking. Na de vakantie begint Marieke vol verwachting op haar nieuwe basisschool. Ze komt in de klas bij juffrouw Dominique, die Marieke tijdens het kringgesprek zelf laat vertellen waarom ze in een rolstoel zit. Marieke voelt zich vanaf de eerste dag thuis. En doordat ze na school snel thuis is, kan ze geregeld met Esther afspreken om samen te spelen.

Juffrouw Dominique over de sfeer in de klas:

"Kinderen zijn niet gauw geneigd om anderen een etiketje te geven. Marieke is voor hen net als ieder ander. En als ze ergens moeilijk bij kan vanuit haar rolstoel, vraagt ze zelf of iemand anders het voor haar pakt."

Welke ondersteuning biedt een school?

BASISONDERSTEUNING

De basisondersteuning is voor iedere school in het samenwerkingsverband hetzelfde en geeft weer wat ouders minimaal van iedere school mogen verwachten qua onderwijs en onderwijsondersteuning. Neem bijvoorbeeld de afspraken omtrent het aanbod voor leerlingen met dyslexie of dyscalculie, de zorgstructuur en het contact met de ouders. De basisondersteuning is vastgelegd in het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband en moet voldoen aan de normen van de onderwijsinspectie. (Voor het ondersteuningsplan en het bronnenboek zie de website van het SWV: www.2305PO.nl. Het ondersteuningsplan van het SWV geeft een beeld van het SWV en de plannen. In het bronnenboek zijn relevante documenten opgenomen.)

SCHOOLONDERSTEUNINGSPROFIEL (SOP)

Iedere school binnen het samenwerkingsverband heeft zijn eigen unieke ondersteuningsmogelijkheden. Bijvoorbeeld een methode voor kinderen die meer structuur nodig hebben, een drempelloos gebouw of een verlengde schooldag voor extra taalonderwijs. Die specifieke ondersteuningsmogelijkheden beschrijft iedere school in zijn schoolondersteuningsprofiel (SOP). Op basis van het SOP kunnen ouders een goede keuze voor hun kind maken. Scholen presenteren hun SOP in de schoolgids.

'NEE' ZEGGEN MAG

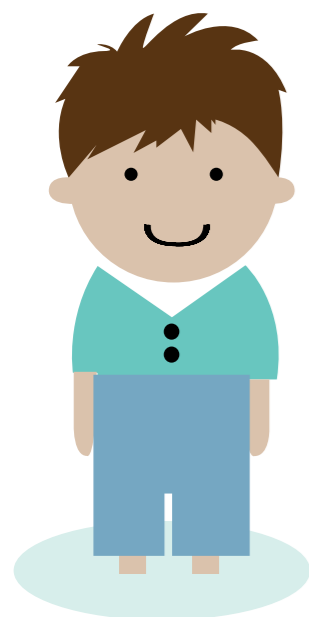
Ouders kiezen zelf bij welke school ze hun kind aanmelden. Op de websites en in de schoolgidsen informeren scholen over de ondersteuningsmogelijkheden die zij kunnen bieden. Past het kind – al wordt er extra ondersteuning geboden – niet op de betreffende school, dan hoeft de school geen plek op de eigen school aan te bieden. De school heeft dus geen plaatsingsplicht; wel een zorgplicht.

Het schoolbestuur heeft namelijk wel de verantwoordelijkheid om binnen (of buiten) het samenwerkingsverband een andere school voor het kind te vinden. Kortom: geen ouders die hun kind altijd overal kunnen plaatsen, maar ook geen scholen die kinderen van het kastje naar de muur kunnen sturen.

MEDICIJNEN

Medicijnen vormen geen belemmering voor het volgen van regulier basisonderwijs. Wel zijn er regels waaraan een school zich moet houden bij het omgaan met medicijnen. Niet in alle gevallen mogen leerkrachten medicijnen toedienen. Leerkrachten mogen het ook weigeren. Informeer dus goed bij de school hoe zij dit geregeld hebben.

Johnny

Het broertje van Esther, Johnny, is na de zomer overgegaan naar Groep 3. Sociaal gezien gaat het allemaal prima, maar met het 'woordjes hakken' en sommen maken blijft Johnny achter. Hij merkt dat hij het vaak niet snapt en gaat met minder plezier naar school dan in de kleuterklas.

De ouders van Esther en Johnny komen op school om erover te praten. Meester Elroy vertelt dat hij tussen de bedrijven door al heeft geprobeerd om Johnny wat extra op weg te helpen, maar dat dit geen verschil heeft gemaakt. Nu hij van de ouders hoort dat Johnny geregeld met tegenzin naar school gaat, lijkt het hem goed dat de intern begeleider van school met Johnny aan de slag gaat om te kijken waar de schoen wringt.

De intern begeleider stelt het groeidossier op. Johnny blijkt een lager leertempo te hebben. Daarom is het voor hem het beste om naar het speciaal basisonderwijs te gaan. Daar is deskundige begeleiding voor kinderen bij wie het leren niet vanzelfsprekend gaat. Johnny verhuist dus van school. Daar is iedereen het mee eens, ook Johnny zelf. Hij is opgelucht dat hij straks meer tijd en begeleiding krijgt om al die nieuwe dingen te leren. Zijn ouders vragen zich nu alleen af wie de overplaatsing gaat regelen. Dat doet het schoolbestuur. Zij hebben immers de expertise op

het gebied van (passend) onderwijs. Ze leggen contact met de school voor speciaal basisonderwijs die voor Johnny het dichtst bij huis is.

Om op de school voor speciaal basisonderwijs te worden toegelaten, heeft Johnny een toelaatbaarheidsverklaring nodig (TLV). Deze verstrekt het samenwerkingsverband.

Een maand later gaat Johnny naar een nieuwe school waar hij zich niet anders dan de anderen voelt en lekker in zijn eigen tempo de stof kan behandelen.

Meester Elroy over Johnny:

"Op zijn nieuwe school voelt Johnny zich lekkerder en haalt hij meer uit het onderwijs dan wanneer het allemaal te snel voor hem gaat."

4 typen ondersteuning *Wie betaalt wat?*

Binnen passend onderwijs kun je vier typen ondersteuning onderscheiden:

- Regulier onderwijs met af en toe individuele ondersteuning, zoals hulp bij het rekenen.
- Regulier onderwijs met een extra voorziening, zoals groepslessen voor kinderen met dyslexie.
- Speciaal basisonderwijs voor kinderen waarbij het leren niet vanzelfsprekend gaat.
- Speciaal onderwijs voor kinderen die vanwege lichamelijke, zintuiglijke of verstandelijke handicaps of gedragsstoornissen veel extra zorg nodig hebben.

Ieder samenwerkingsverband ontvangt een budget. De hoogte van het budget wordt gebaseerd op het aantal leerlingen in de regio.

Het SWV bepaalt zelf hoe het geld wordt verdeeld. Dat geeft de mogelijkheid om creatieve oplossingen te bedenken die kinderen de kans bieden om op een plek die bij hen past, in hun eigen woonomgeving, goed onderwijs te volgen. Denk bijvoorbeeld aan verschillende scholen die samen projecten organiseren zoals Pythagoras in het voorbeeld over Serhan en de psychomotorische therapie in het voorbeeld over Esther. Ook kunnen scholen voor zowel regulier als speciaal onderwijs hun expertise bundelen om bijvoorbeeld leerlingen met autisme in één klas op een reguliere school onderwijs te bieden. Het hoofdprincipe van het SWV is 'geld volgt leerling'.

GROEIDOSSIER

Een kind dat extra ondersteuning nodig heeft, krijgt een groeidossier. Daarin staan zijn eigenschappen, zijn belemmeringen en zijn talenten. Ouders en school zijn eigenaar van het groeidossier. Zij kunnen het delen met externe deskundigen die in het vervolgtraject betrokken raken.

Dankzij het groeidossier beschikt iedereen over dezelfde informatie en worden dubbele intakes door verschillende instanties voorkomen. Het groeidossier is door het SWV

geheel digitaal gemaakt, zodat het voor bevoegden altijd en overal (geheel of gedeeltelijk) toegankelijk is, uiteraard na toestemming van ouders en school.

DE TOELAATBAARHEIDSVERKLARING (TLV)

De TLV is een besluit van het samenwerkingsverband (SWV) dat aangeeft of de leerling wel of niet kan worden toegelaten tot het speciaal (basis)onderwijs. In ons SWV is een manager aangesteld die namens het bestuur van het SWV de TLV afgeeft. Dat gebeurt op basis van het indiceringsinstrument (het groeidossier hoort daar bij), dat door de gehele regio 23-05 wordt gehanteerd. Dit instrument

brengt in kaart welke onderwijsleersituatie het beste is voor het kind. Er wordt daarbij uitgegaan van wat een kind kan, waarbij uiteraard de belemmerende factoren in acht worden genomen. Ook is er overleg met de ouders/verzorgers.

Esther

Inmiddels zit Esther in Groep 8. Nog een paar maanden en dan gaat ze over naar de brugklas, niveau mavo-havo. Ze heeft er zin in. Haar ouders maken zich een beetje zorgen.

Nu Esther begint te puberen, laat haar tomeloze energie zich soms weer minder goed reguleren en heeft ze net als aan het begin van de basisschool meer behoefte aan structuur. Op school is dat nog niet zo zeer te merken, thuis wel.

Om te voorkomen dat Esther op de grote nieuwe school door gebrek aan structuur onder haar niveau gaat presteren, neemt juffrouw Elma van Groep 8 contact op met de toekomstige mentor van Esther. Die kan juf Elma en de ouders van Esther geruststellen. Het is goed dat juf Elma even aan de bel trekt, maar Esther is geen uitzondering.

De mentor biedt aan om met de vakdocenten af te spreken dat ze het huiswerk altijd duidelijk op het bord schrijven. Bovendien krijgt Esther een buddy – een klasgenoot – die ze vragen kan stellen wanneer ze haar huiswerk niet meer weet of op een ander gebied behoefte heeft aan structuur. Tenslotte krijgt ze haar kluisje op een aparte plek, zodat ze niet direct wordt afgeleid door de enorme stroom kinderen die 's morgens binnenkomt.

JUF ELMA OVER WARME OVERDRACHT:

“Als de toekomstige school weet wat de aandachtspunten van een leerling zijn, kunnen zij daar beter op sturen. Daardoor krijgt het kind de kans optimaal te presteren.”

Samenwerking met andere organisaties

BINNEN PASSEND ONDERWIJS WORDT ZO VEEL MOGELIJK SAMENGEWERKT MET ANDERE ORGANISATIES. VOOR ESTHER WAS DAT OP MEERDERE MOMENTEN IN HAAR BASISSCOOLTijd HANDIG.

- De peuterspeelzaal of kinderopvang bespreekt met de ouders of het kind naar verwachting extra ondersteuning nodig heeft. Toen Esther drie jaar was, hebben haar ouders op basis van zo'n gesprek besloten om Esther aan te melden bij een reguliere basisschool.
- Basisscholen geven het kind zo mogelijk een warme overdracht wanneer het naar de middelbare school gaat. Dat zagen we juf Elma doen toen Esther in Groep 8 zat.
- De samenwerking met de gemeente komt bijvoorbeeld tot uiting in de betrokkenheid van schoolmaatschappelijk werk.
- Schoolbesturen werken samen om expertise uit te wisselen en krachten te bundelen. Een voorbeeld is de psychomotorische therapie die Esther samen met kinderen van andere basisscholen kreeg toen ze in de kleuterklas zat.

CONTACT

Heb je vragen aan of over het SWV?
Neem contact op met de coördinator
van je deelregio (zie voor de indeling van
deelregio's de website van het SWV).

MEER INFORMATIE

www.passendonderwijs.nl - De algemene website van de overheid met veel en praktische informatie
www.2305po.nl - De website van het SWV